

Aan de slag met kanslijn 3: Passend zorgniveau bij de zorgvraag van de cliënt

Inhoud

- Een voorbeeld in de schijnwerpers ter inspiratie
- Meer voorbeelden om werkzame elementen uit te halen voor de eigen organisatie
- Samen de beweging groter maken: sluit aan bij een netwerk van zorgaanbieders die met deze kanslijn bezig zijn
- Aanvullende financieringsmogelijkheden
- De kanslijn en beleid
- Eerste stappen zetten
- Bijlage context:
 - Vijf kanslijnen als mogelijke routes naar een toekomstbestendige gehandicaptenzorg

- Toekomstagenda: zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking

Wat staat er in het landelijk akkoord over deze kanslijn?

Iedere Wlz-cliënt krijgt passende zorg die mensgericht en herstelgericht is. Zorg die aansluit bij het perspectief van de cliënt waarbij zelfstandigheid wordt gestimuleerd. Dit vraagt een toekomstgerichte benadering. Van zorgen voor, naar zorgen dat én zorgen met. Deze zorg richt zich op kwaliteit van leven, eigen regie en ontwikkeling naar vermogen. Concreet betekent dit opschalen waar het moet, afschalen waar het kan, binnen of buiten de Wlz. Dit vraagt om een flexibeler aanbod, waarin het relatief makkelijk is om op- en/of af te schalen waar nodig en waar ruimte is voor vernieuwende zorgconcepten.

Zorgprogramma's en cliëntpaden moeten gericht zijn op de verschillende fases waarin een cliënt zich bevindt en welk zorg niveau daarbij past. Concentratie van de meest complexe zorg bij enkele gespecialiseerde zorgorganisaties van waaruit deze zorg wordt geleverd, is hierbij ook een mogelijkheid. Zorgkantoren kunnen kijken welke mogelijkheden er zijn om dit te stimuleren door uitdagende ambities af te spreken met resultaten en financiële prikkels.

De ambitie is dat in 2025 meer cliënten in de Wlz zijn omgezet naar een lagere indicatie of doorgestroomd naar een passende plek buiten de Wlz. Bijvoorbeeld in de wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Vanuit cliëntenperspectief betekent dit: Cliënten ontvangen de zorg en ondersteuning die zij nodig hebben op het gebied van leven, wonen en werk/dagbesteding; het niveau van zorg en ondersteuning past bij hun levensfase, wensen en vermogens en varieert mee met de levensloop en ontwikkeling.

Een inspirerend voorbeeld in de schijnwerpers

Per kanslijn hebben we een voorbeeld uitgewerkt ter inspiratie. Dit voorbeeld wordt in de praktijk van de gehandicaptenzorg toegepast. Het voorbeeld laat zien hoe het in de praktijk werkt voor cliënten en verwanten, wat de effecten zijn van het voorbeeld, wat werkzame elementen zijn en welke uitdagingen de invoering van het voorbeeld met zich meebracht in de praktijk. Het voorbeeld laat zien hoe via de kanslijn de beweging gemaakt kan worden naar een toekomstbestendige gehandicaptenzorg.

De voorbeelden kunnen niet zomaar gekopieerd worden naar andere organisaties. Bij elk voorbeeld is het belangrijk om te bekijken of en op welke wijze het past in een organisatie. De werkzame elementen en uitdagingen helpen om daarbij afwegingen te maken. Beschouw de voorbeelden dus vooral als inspiratie. Daarnaast hopen we met de voorbeelden werkzame elementen aan te reiken zodat niet iedereen het wiel helemaal opnieuw uit gaat vinden, maar we – zeker in tijden van drukte en grote uitdagingen met betrekking tot arbeidsmarktproblematiek – onze collectieve innovatiekracht benutten.

Zorgpaden met passende deskundigheid

Het doel van een zorgpad is om de cliënt zo optimaal mogelijk maatwerkgerichte zorg te leveren voor een volwaardig bestaan en deelname aan de maatschappij. En voor de medewerker: het toepassen en vergroten van kennis en verhogen van het werkplezier. De Prinsenvestiging kent vijf zorgpaden: Ouderen, LVB, MVB, EVB/ZEMVB en Kind & Jeugd. In ieder zorgpad zijn 5 fasen: Preventief, Ambulant, Dagbehandeling, Dagbesteding en Wonen. Er is flexibiliteit tussen de zorgpaden. In ieder zorgpad zijn de interventies en methoden beschreven voor die doelgroep. Welke begeleiding en behandeling is specifiek voor deze doelgroep nodig?

Meer informatie?

- [ontwikkeling-zorgpaden.pdf \(prinsenvestiging.nl\)](#)
- [kwaliteitsrapport-2020-tekstversie.pdf \(prinsenvestiging.nl\)](#)

Zorgprogramma's

Een goed en 'gewoon' leven voor mensen met een beperking is daarbij altijd het uitgangspunt. Hoe dat eruit ziet, is voor iedereen anders. Geen mens is immers hetzelfde, beperking of niet. Om zo goed mogelijk aan te kunnen sluiten bij de behoeften van iedere cliënt en zijn/haar omgeving, gebruiken we onze nieuwsgierigheid. We hebben oog voor wie iemand is als mens, maar vinden professionaliteit, kwaliteit, kennis en kunde ook heel belangrijk. In onze zorgprogramma's beschrijven we welke methodieken we gebruiken, welke competenties medewerkers nodig hebben en welke vormen van huisvesting en dagbesteding passend zijn.

Ook als dingen vanwege iemands beperking niet vanzelfsprekend zijn, kijken we steeds naar wat wél kan. Als het ingewikkeld wordt, blijven we juist naast je staan. En dat het leven (met een beperking) soms ingewikkeld is, weten we allemaal. Menswaardige zorg vraagt elke dag weer om keuzes te maken, om behoeften en zorginhoud zo goed mogelijk met elkaar te verenigen.

Meer informatie?

- [Zorgprogrammas.cello-zorg.nl](#)

Meer voorbeelden ter inspiratie

Er is een aantal voorbeelden dat bij deze kanslijn past. We geven hieronder de voorbeelden weer die bij ons bekend zijn. Deze lijst is niet uitputtend. Als je een voorbeeld mist, laat het ons weten, dan voegen we dit toe.

Voorbeeld	Zorgaanbieder die voorbeeld toepast
ASVZ - Triple C een gewoon leven staat centraal (vgz-zorgkantoren.nl)	ASVZ
Zorgpaden	Prinsenvestiging
Zorgprogramma's	Cello
Lifewise	Middin en Cordaan
Baersdonck - Dichterbij de dorpsgemeenschap	Dichterbij

Samen de beweging groter maken: Sluit aan bij een netwerk van zorgaanbieders die zich richten op deze kanslijn

De transitie naar een toekomstbestendige gehandicaptenzorg is een complexe verandering. We moeten met elkaar gaan ontdekken hoe het anders kan. Dat is niet uit een boekje te leren maar ontwikkelt zich stap voor stap. Door te doen. Het is een beweging: vanuit kleine stappen, leren, aanpassen en grotere stappen zetten. Zo leren we met elkaar wat werkt. Door verbinding en samenwerking.

We adviseren iedereen die met deze kanslijn bezig is om contact te leggen met collega's van andere zorgaanbieders om met elkaar uit te wisselen wat werkt, wanneer het werkt, wat werkzame elementen zijn en te ontdekken hoe het in jouw organisatie kan werken. Dat kan een bestaand regionaal netwerk zijn. Of je kunt aan het zorgkantoor vragen wie in jouw regio met deze kanslijn bezig zijn en samen een netwerk opzetten.

Zijn er aanvullende financieringsmogelijkheden?

De transitiemiddelen kunnen ingezet worden voor deze kanslijn wanneer deze in samenwerking in de regio worden opgepakt. Kijk voor de voorwaarden en procedure op de website van je zorgkantoor.

De kanslijn en beleid

Een vaak genoemd dilemma bij deze kanslijn betreft het meenemen van zorgprofessionals, cliënten en naasten bij de zoektocht naar een passend zorgniveau voor de zorgvraag. Shared Decision Making helpt zorgaanbieders om de patiënt meer te betrekken bij het stellen van de diagnose en het bepalen van het behandelplan. Dat betekent beter luisteren naar, meer tijd hebben voor en meer overleg met de patiënt. Dat leidt aantoonbaar tot betere keuzes voor de patiënt én een hogere patiënttevredenheid.

Ook voor zorgprofessionals is goede en zorgvuldige communicatie is van belang. Verandering begint bij het besef van de noodzaak tot veranderen. Om de zorg toekomstbestendig te houden is flexibiliteit op- en afschalen (lagere zvp's) van zorg noodzakelijk. Kleine praktische voorbeelden maken de noodzakelijke verandering concreet en levend op de werkvloer: voor personeel is het aantrekkelijk als het over inhoud gaat. Deze kanslijn in de praktijk brengen vraagt om een culturomslag. Het betrekken van zorgprofessionals bij het opstellen van jaarplannen, zorgt voor draagvlak en betrokkenheid.

Zie ook het artikel over hoe betrek je cliënten en medewerkers: <https://www.vgn.nl/nieuws/hoe-betrek-je-clienten-en-medewerkers-bij-de-transitie-naar-een-toekomstbestendige-gehandicaptenzorg>

Ben je bezig met deze kanslijn en loop je tegen regels of andere belemmeringen aan die in de weg zitten om stappen te zetten op een kanslijn? Laat het ons weten! (mail naar transitiegz@significant.nl)

Hoe bepaal ik de eerste stappen op de kanslijn?

Veel zorgaanbieders starten het met inventariseren wat er al binnen de organisatie gebeurt op de verschillende kanslijnen. Vervolgens zetten zorgaanbieders in op thema's waar energie zit bij professionals om mee aan de slag te gaan. Dit betreft thema's waar winst voor jouw organisatie te halen is richting een toekomstbestendige, duurzame en betaalbare gehandicaptenzorg. Het werken aan de kanslijn hoeft namelijk niet altijd iets extra's of nieuws te zijn. Vaak wordt er gekozen om in te zetten op kanslijnen die passen bij de visie, strategie en ingezette koers van de organisatie.

Om te komen tot een selectie van initiatieven waarmee je aan de slag gaat binnen jouw organisatie, dient onder meer gekeken te worden naar:

- De mate van impact kijkend naar de bedoeling van toekomstbestendige, duurzame en betaalbare gehandicaptenzorg;
- De mate van uitvoerbaarheid. Is het makkelijk of moeilijker in te voeren?

De initiatieven met een hoge impact die relatief makkelijk te implementeren zijn, zijn goede eerste stappen om snel resultaat mee te bereiken.

De initiatieven met een hoge impact die moeilijker te implementeren zijn, zijn stappen zijn voor de langere termijn kansrijk om op te pakken.

Zie ook handvat voor het veranderverhaal binnen de organisatie: [Handvat voor het veranderverhaal toekomstbestendige gehandicaptenzorg | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](#)

Bijlage

Context: Vijf kanslijnen als mogelijke routes naar een toekomstbestendige gehandicaptenzorg

De gehandicaptensector staat voor een grote uitdaging om de zorg toegankelijk en betaalbaar te houden. Alleen al door de grote knelpunten op de arbeidsmarkt wordt het steeds moeilijker om passende ondersteuning te bieden aan mensen met een beperking en het hebben van een betekenisvol leven te waarborgen. Om ervoor te zorgen dat in de toekomst iedereen de zorg en ondersteuning kan ontvangen die nodig is moeten er dingen veranderen. Aanleiding voor VGN en ZN om met elkaar in gesprek te gaan om voor de cliënten én voor de medewerkers in de gehandicaptenzorg oplossingen te vinden. Dat lukt alleen als zorgaanbieders en zorgkantoren samenwerken. Er zijn vijf kanslijnen. Dit zijn kansen die zorgaanbieders en zorgkantoren zien om de gehandicaptenzorg toekomstbestendig te maken:

1. Elke cliënt krijgt een betekenisvolle daginvulling passend bij de wensen, talenten en vermogens
2. Bewezen arbeidsbesparende technologieën worden door alle zorgorganisaties geïmplementeerd in de eigen zorgpraktijk
3. Alle cliënten ontvangen een passend zorgniveau bij hun zorgvraag
4. Elke cliënt die dat aankan, krijgt een zo zelfstandig mogelijke, eigen veilige plek in de samenleving
5. Bij elke cliënt wordt een (eigen) netwerk gestimuleerd en gefaciliteerd om een rol te spelen in de zorg en ondersteuning

Per kanslijn staat in het landelijk akkoord op hoofdlijnen uitgewerkt wat de kanslijn inhoudt en wat de ambitie op een kanslijn is. Deze teksten geven de richting aan waarlangs iedere organisatie zelf invulling kan geven aan de kanslijn. Niet elke kanslijn is even urgent voor iedere organisatie of regio. Het is de bedoeling dat iedere organisatie, geïnspireerd door de kanslijnen, eigen keuzes maakt om de gehandicaptenzorg toekomstbestendig te maken, passend bij de organisatie en de regio. De meeste organisaties hebben intussen in overleg met het zorgkantoor de kanslijnen gekozen waarmee ze aan de slag willen. Deze factsheet is voor zorgaanbieders die via kanslijn 1 in de eigen organisatie extra stappen gaan zetten naar een toekomstbestendige gehandicaptenzorg.

Meer informatie over de kanslijnen vind je in het [landelijk akkoord](#). Mocht je nog geen keuze voor een kanslijn hebben gemaakt dan vind je [hier](#) een handvat ter ondersteuning hierbij.

Context: Toekomstagenda: zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking

Nederland wil een inclusieve samenleving zijn, waar iedereen naar wens en vermogen mee kan doen. Passende zorg en ondersteuning is daarbij van groot belang.

Via het programma Volwaardig Leven zijn belangrijke stappen gezet om de gehandicaptenzorg toekomstbestendig te maken. De samenwerking van verschillende veldpartijen in Volwaardig Leven laat zien dat vernieuwing mogelijk is door anders te kijken naar mensen met een beperking en veel meer gebruik te maken van ervaringsdeskundigheid. En door anders te werken, met meer aandacht voor persoonsgerichte zorg.

Tegelijkertijd zijn we er nog niet. De beweging die in gang is gezet, heeft een vervolg nodig om bestendig te zijn. De resultaten van Volwaardig Leven hebben borging en opschaling nodig, waarbij moet worden gezorgd voor samenhang. Het werken aan een toekomstbestendige gehandicaptenzorg gaat om een grotere en complexere opgave, waarvoor meer tijd nodig is om te komen tot structurele oplossingen die over domeinen heen kijken.

Daarom is de [Toekomstagenda: zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking](#) gemaakt. Centraal hierin staat de zorg en ondersteuning voor mensen met een complexe zorgvraag en voor mensen met een licht verstandelijke beperking. Essentiële onderdelen zijn het verbeteren van de cliëntondersteuning, het vanzelfsprekend gebruik van zorgtechnologie, en goed toegeruste zorgverleners. Ook wordt er voor het gemeentelijke domein gewerkt aan aanvullende ambities en maatregelen t.b.v. mensen met een levenslange beperking.